

E L Ő T E R J E S Z T É S	
Előterjesztő:	Szentei Tamás, a Kulturális Osztály vezetője
Tárgy:	Emlékpont kialakítása Borbély Szilárd emlékére
Iktatószám:	KULT-30618/2023
Ügyintéző:	Szoboszlai Lilla
Feladatot jelent:	Szentei Tamás, a Kulturális Osztály vezetője
Véleményező bizottságok:	
Törvényességi véleményezés ideje:	2023. március 8.
Törvényességi ellenőrzést végezte:	Bákonyiné dr. Szabó Melitta

Mellékletek:	
	Az előterjesztés melléklete: Borbély Szilárd emlékpont tervezett helyszíne

Tisztelt Kulturális és Oktatási Bizottság!

Debrecen a magyar irodalom fontos helyszíne és otthona, ezért a város irodalmi pozicionálásának egyik eleme klasszikus irodalmi örökségének megőrzése mellett a kortárs irodalom népszerűsítése is.

Idén novemberben lenne 60 éves nemzedékének egyik legnagyobb költője, a 2014-ben tragikusan elhunyt Borbély Szilárd, József Attila-díjas költő, író, irodalomtörténész.

1989-ben kapott diplomát a Kossuth Lajos Tudományegyetemen, ahol először tanársegédként dolgozott, majd adjunktus lett. 1998-tól docensként tevékenykedett. 2001-ben felvették a Magyar Tudományos Akadémia Elektronikus Textológiai Bizottságába, 2005-ben a Szépirok Társaságába, 2008-ban a MAOE-ba (Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete). 2006–2009 között az Alföld folyóirat szerkesztőségi tagja volt. Kutatási területe a 18-19. századi magyar irodalom, ezen belül is Csokonai életműve.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében született és nőtt fel, erről a környezetről és gyerekkoráról szól utolsó és egyben legsikeresebb prózája, a Nincstelenek. A regényben is olvasható nyomasztó gyermekkori élményekből, túrriccei emlékekből táplálkozott Borbély sokoldalú műveltsége és páratlan érzékenysége.

Borbély irodalmi csúcspontjának a szakma a Halotti pompa című verseskötetét tartja, melynek középpontjában 2000 szentestéjén, a szüleivel szemben elkövetett rablógyilkosság áll. Ebből a feldolgozhatatlan tragédiából készített Vidnyánszky Attila a Csokonai Színházban egy katarikus előadást.

Borbély Szilárd születésének kerek évfordulója alkalmából – az irodalmi hagyományaira és örökségére jogosan büszke – város közössége számára fontos lehet egy Borbély emlékpont létrehozása.

A hagyományos emlékállítás (tipikus szobor vagy emléktábla), mint intézményesített gesztus, a szépirok szerény és befelé forduló személyiségétől idegen lenne. Viszont sok időt töltött lányaival a régi Békás-tónál, ezért is merült fel a pihenőpark, mint lehetséges emlékállítási helyszín: itt próbált traumáitól – ha csak rövid időre is – elszakadni.

A tervezett emlékpont a Békás-tó Debreceni Egyetemhez közelebb eső, a rendezvényektől távolabbi, csendesebb, dél-nyugati partszakaszánál, a Nagyerdei sétány mellett lenne az Önkormányzat tulajdonában lévő 22324 hrsz-ú turisztikai park, közpark megnevezésű ingatlanon.

A költő szépirói és irodalomelméleti nagyságára egyaránt utaló emlékpont két részből állna. Egyrészt a tópart betonmellvédjére a költő „*Ha menni kell*” című rövid, életét összegző verse kerülne vracza mészkőbe vésvé az alábbiak szerint:

„Ha menni kell oly jó volna még maradni / elüldögelni még egy kicsikét / beszélgetni hallgatni
erről arról / a döntő pillanatot halogatni / mely eldöntetett volt már hamarabb / de most mégis
oly jó volna még maradni / hogy együtt legyen még a volt a van / hogy múljon is maradjon is
ami / lesz minden legyen minden múlhatatlan / és tartson tovább még a lehetetlen / az üldögelés
és ami lehetne.”

Másrészt egy 50 cm x 50 cm x 100 cm-es vracza kötömbbe az „ET IN ARCADIA EGO / In memoriam Borbély Szilárd” feliratot vésnék.

Az emlékpont tervezett helyszínének látványtervét az előterjesztés melléklete tartalmazza.

Tekintettel arra, hogy az emléktáblák nem minősülnek művészeti alkotásnak, a helyi

önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény 109. § (1) bekezdését, – amely szerint a művészeti alkotás közterületen, valamint önkormányzati tulajdonú épületen való elhelyezéséről, áthelyezéséről, lebontásáról a település önkormányzatának képviselő-testülete dönt és gondoskodik fenntartásáról és felújításáról –, nem kell alkalmazni.

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2013. (I. 24.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: SzMSz) 60. § (3) bekezdés 3. pontja alapján a Kulturális és Oktatási Bizottság véleményezi a közterületen elhelyezett emléktábla megjelenési formáját és feliratát.

Az SzMSz 1. mellékletének 87. pontja értelmében a művészeti alkotásnak nem minősülő emléktáblák, emlékoszlopok közterületen, önkormányzati épületen való elhelyezéséről, áthelyezéséről, lebontásáról, annak megjelenési formájáról, feliratáról a bizottsági véleményezést követően a polgármester dönt, erre tekintettel a bizottsági véleményt követően lehet Polgármester Úr felé döntési javaslatot előterjeszteni.

Az önkormányzati emlékállítás tervezett költsége előreláthatóan bruttó 925.000 forint, amely Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata 2023. évi költségvetéséről szóló 2/2023. (II. 23.) önkormányzati rendelet 26. melléklet 15.1.12. Kiemelt projektek, irodalmi és történelmi emlékévk megnevezésű előirányzaton rendelkezésre áll.

Kérem a tisztelt Bizottságot, hogy a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Kulturális és Oktatási Bizottsága a Kulturális Osztály vezetőjének előterjesztésére, az 1/2013. (I. 24.) önkormányzati rendelet 60. § (3) bekezdés 3. pontja alapján

1./ támogatja Borbély Szilárd költő tiszteletére emlékpont kialakítását az önkormányzati tulajdonú 22324 helyrajzi számú turisztikai park, közpark megnevezésű ingatlanon lévő Békás-tó dél-nyugati partján úgy, hogy

a) a Békás-tavat szegélyező betonmellvédre vracza mészkőbe vésve a
„Ha menni kell oly jó volna még maradni / elüldögélni még egy kicsikét / beszélgetni hallgatni erről arról / a döntő pillanatot halogatni / mely eldöntetett volt már hamarabb / de most mégis oly jó volna még maradni / hogy együtt legyen még a volt a van / hogy múltjon is maradjon is ami / lesz minden legyen minden múlhatatlan / és tartson tovább még a lehetetlen / az üldögélés és ami lehetne.”

b) egy 50 cm x 50 cm x 100 cm-es vracza mészkőhasábra az
„ET IN ARCADIA EGO / In memoriam Borbély Szilárd”

felirat kerüljön.

2./ Felkéri a Kulturális Osztály vezetőjét, hogy a Bizottság határozatáról tájékoztassa a Polgármestert.

Határidő: azonnal

Felelős: Kulturális Osztály vezetője

A határozati javaslat elfogadása egyszerű többséget igényel.

Debrecen, 2023. március 8.

Szentei Tamás
osztályvezető